

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

VERBRUIKERSTUDIES

NOVEMBER 2010

MEMORANDUM

PUNTE: 200

Hierdie memorandum bestaan uit 17 bladsye.

AFDELING A: KORTVRAE**VRAAG 1****VRAAG 1.1**

1.1.1	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.1
1.1.2	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.1
1.1.3	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.1
1.1.4	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.7
1.1.5	A	B	C	D	(2)	R LU12.2.1
1.1.6	A	B	C	D	(2)	R LU12.2.1
1.1.7	A	B	C	D	(2)	U LU12.2.1
1.1.8	A	B	C	D	(1)	R LU10.3.4
1.1.9	A	B	C	D	(1)	App LU12.2.3
1.1.10	A	B	C	D	(1)	U LU12.2.3
1.1.11	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.3
1.1.12	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.3
1.1.13	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.7
1.1.14	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.5
1.1.15	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.5
1.1.16	A	B	C	D	(1)	R LU12.2.5
1.1.17	A	B	C	D	(2)	R LU12.2.5
1.1.18	A	B	C	D	(2)	U LU12.1.1
1.1.19	A	B	C	D	(3)	U LU12.2.5
					26	

VRAAG 1.2

1.2.1	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
1.2.2	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
1.2.3	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
1.2.4	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
1.2.5	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
1.2.6	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)	U LU12.2.5
									(6)	

VRAAG 1.3

1.3.1	A	B	C	D	E	F	G	(1)	U LU12.1.1	
1.3.2	A	B	C	D	E	F	G	(1)	U LU12.1.1	
1.3.3	A	B	C	D	E	F	G	(1)	U LU12.1.1	
1.3.4	A	B	C	D	E	F	G	(1)	U LU12.1.1	
1.3.5	A	B	C	D	E	F	G	(1)	U LU12.1.1	
									(5)	

VRAAG 1.4

1.4	A	B	C	D	E	F	R LU12.4.2
							(3)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: VOEDSEL EN VOEDING**VRAAG 2**

2.1 2.1.1 **Identifiseer en gee 'n kort beskrywing van die voedselverwante problem as te veel van onderstaande geëet word:**

Sout

Hipertensie/Hoë bloeddruk: ✓

1. 'n Siektoestand wat gekenmerk word deur 'n **verhoogde werklading van die hart**, ✓ wat veroorsaak dat die **spierweefsel verdik** en die **are rek**. ✓
2. Die **drukking** van die hart ✓ teen die **weerstand** wat deur die **slagare/are** veroorsaak word. ✓/drukking op die wande van die slagare/are ✓ as gevolg van verhoogde bloeddruk ✓
3. Die toestand wat ontstaan wanneer die hart bloed in die vate pomp teen 'n **hoër drukking** as normaalweg ✓ (120 *systolies* / 80 *diastolies*). Hoe **hoër die drukking** hoe beter die kanse om **hartsiektes te ontwikkel**. ✓
4. Water retensie verhoog die bloeddruk ✓ wat hartversaking kan veroorsaak ✓

(3)

Verstaan LU 12.2.1

2.1.2 **Versadigde vette**

Vetsug: ✓/oorgewig/hoë cholesterol/ arteriosklerose/hart siektes/beroerte

1. Die toestand waar die liggaam **ekstra vet** in die liggaam/are opgaar. ✓/vernouing van die are

(2)

Verstaan LU 12.2.1

2.2 2.2.1 **Identifiseer die spyskaart wat geskik sal wees vir die beheer van osteoporose**

(1)

Spyskaart A ✓

2.2.2 Regverdig die keuse wat gemaak is in 2.2.1

- 1 Dit sluit **kalsiumryke voedsel**✓ **bv sardiens** in wat noodsaaklik is vir die **vorming van sterk bene**✓
- 2 Dit sluit **groen blaargroente** **bv vars groen slaai** in wat 'n goeie bron van **kalsium/fluoride** ✓ is vir die vorming van **sterk bene/vitamien C**✓ **vorm kollageen** vir vashegting van spiere/versterk die ligamente✓
- 3 **Sardiens** bevat grate wat ryk is aan **kalsium**✓ vir die vorming van **bene**. ✓
- 4 Melk bevat **fosfor** ✓ wat **beenvorming** bevorder. ✓
- 5 Dit sluit **vitamien D-verrykte voedsel** **bv** gefortifiseerde melk✓ wat **sterk beenvorming** verbeter/Vit D help met absorpsie van kalsium ✓
- 6 Die **olie** in die sardiens bevat **Vitamien D**✓ wat help met die vorming van bene. ✓ (6)
(3 x 2)

Toepassing LU 12.2.1**2.2.3 DRIE redes waarom ander spyskaart nie gekies is nie**

- 1 Dit bevat slegs voedsel wat ryk is aan **vette en olies** **bv** sal jou **vet maak**, dit is **sleg vir osteoporose** ✓
- 2 **Dit bevat nie genoeg minerale nie** (slegs spinasie wat kalsium voorsien) ✓
- 3 'n **Tekort aan nutriënte** wat bene vorm - **slegs die sampioensous** bevat kalsium of **vitamien D/vitamien D** is **vetoplosbaar** en **los op** in die olie tydens diepbraai ✓ (3)

Toepassing LU 12.2.1**2.3.1 Identifiseer DRIE voedsel additiewe op die etiket**

1. Moutpoeier✓
2. Moutekstrak✓
3. Gluten✓
4. Emulsifiseerders✓
5. Glasuringsagente✓
6. Sout✓
7. Geurmiddels✓ (3)

Onthou LU 12.1.1 en 12.3.1

2.3.2

Kies en motiveer bestanddele wat 'n allergiese reaksie kan veroorsaak

1. **Melk**✓ – mense met 'n **laktose (melksuiker) intoleransie** behoort nie hierdie produk te eet nie want die melk proteïen✓ sal 'n allergiese reaksie bv **winde, krampe, diarree**✓ veroorsaak.
2. **Gluten**✓ – mense met 'n gluten intoleransie/seliaksiekte behoort nie hierdie produk te eet nie omdat die gluten 'n allergiese reaksie bv, **asma, vel wat jeuk, diarree**✓ kan veroorsaak.
3. **Soja**✓ – kan hipersensitiwiteit veroorsaak wat **diarree en asma**✓ veroorsaak.
4. **Grondboontjies en ander neute**✓ – nie 'n bestanddeel nie maar omdat die fabriek dit gebruik, kan dit baie gevaarlik wees. Dit **affekteer die asemhaling, anafilaktiese skoktoestand** ✓
(Allergene word genome op etiket.)

Begrip en Toepassing LU 12.2.1

(Enige 3 x 2)

(6)

2.4 **Identifiseer en motiveer terme/woorde wat misleidend mag wees:****Lite** ✓verwys dikwels na lig.

Dit kan misleidend wees aangesien daar nie 'n **wettige definisie** vir hierdie term✓ is nie – dit mag wel **minder vet /sout/gewig/kleur/energie** ✓beteken as dit met ander margariene op die mark vergelyk word.

Oes Toekenning ✓dit mag dalk die verbruiker beïnvloed om die produk te koop omdat dit kwaliteit kan aandui/ dui 'n vars produk aan/nie 'n vars produk nie – geprossesseer/ geen bewys van 'n toekenning nie. ✓ (4)

Smeer✓nie 'n smeer nie, bevat baie water/geen bewys van vereiste vetinhoud nie om as 'n smeer geklassifiseer te word. ✓

Toepassing LU 12.1.12.5 2.5.1 **Sou jy hierdie resep aanbeveel vir 'n persoon wat aan diabetes ly?**

1. Nee.✓
2. Die **suiker**-inhoud is baie hoog (strooisuiker ✓
3. As baie suiker ingeneem word, plaas dit 'n stremming op die **pankreas**, en daar is reeds 'n probleem/kan bloedglukose vlak verhoog.✓ (4)
4. **Oortollige suiker** word as **vet** gestoor, dit lei tot vetsug.✓
5. **Verfynde meel** sal die **bloedglukosevlak vinnig laat styg**.✓
6. Bevat groot verskeidenheid **vrugte** sal baie **suiker** bevat ✓

OF

- 2.5 2.5.1 1. Ja.✓
2. Bevat vrugte wat baie **vesel** bevat. ✓
3. Bevat **komplekse koolhidrate/lae GI** vir **stadige energie vrystelling**. ✓
4. **Lae vetinhoud**✓
5. Omdat **klein porsies** geëet word, **verminder dit die negatiewe effek** van die suiker. ✓
6. Die **hoë proteïeninhoud (eiers)** sal help dat die **suiker stadig** in die **bloedstroom vrygestel** word. ✓

Toepassing LU 12.2.1 (4)

2.5.2

Stel veranderings voor om die resep geskik te maak vir 'n persoon wat aan sy/haar hart ly

1. Gebruik slegs die **eierwit**/vervang van die eiergeel met eierwit✓ want die geel bevat **cholesterol** en **versadigde vette**✓/gebruik eiers met 'n hoë omega 3 en 6 inhoud.
2. Gebruik 'n gesonde **plaasvervanger (Sweetex/Xylitol)** in plaas van die **suiker** ✓ – suiker word omgesit in vet wat 'n stremming op die hart plaas/om die gewig te verminder. ✓
3. Vervang **meelblom**✓ met **volgraanmeel om die veselinhoud te verhoog – dit sal cholesterol verminder**✓
4. **Gebruik vrugte** bv bloubessies/koejawels/bosbessies/appels/meer aarbeie ✓ wat goed is vir die hart omdat dit **antioksidante**,✓**karotenoïde**, ✓**kalsium**, ✓**kalium**✓ en **vesel** ✓ kan bevat. (8)
5. **Vervang laevet- joghurt**✓ met vetvrye joghurt✓ wat goed is vir die hart /verkieslik **onversoete** joghurt. ✓
6. Die resep bevat **baie min vet** ✓ wat die **kilojoulewaarde verminder**. ✓ (4 x 2)

Evaluering LU 12.2.1**TOTAAL AFDELING B: 40**

AFDELING C: KLEDING**VRAAG 3**

- 3.1 3.1.1 **Modeneigings:** Jong volwassenes **identifiseer met bekende persone** wat nuwe neigings dra en dra graag **dieselfde klere** as hierdie persone (soos gesien in die media) of die modeleiers. ✓
- 3.1.2 **Groepsdruk:** Jong volwassenes sal klere koop wat **in die mode is** om met ander jong volwassenes te **konformeer/behoort/ aanvaar te word/te identifiseer**. ✓ Jong volwassenes met 'n swak selfbeeld sal makliker konformeer/jong volwassenes met 'n goeie selfbeeld sal nie maklik konformeer nie.
- 3.1.3 **Kwaliteit:** Baie jong volwassenes beskou handelsname as **goeie kwaliteit** en sal eerder handelsname koop as om by 'n **fabriekswinkel** te koop. ✓/Jong volwassenes is nie so begaan oor (3)
- 3.1.4 kwaliteit nie, hulle verkies wel handelsname en kwantiteit.
Pryse:– **hoë pryse** word dikwels as **goeie kwaliteit/hoë finansiële status beskou**✓/ sommige jong volwassenes sal klere koop as die pryse verlaag is/vir ander is prys nie 'n faktor nie✓
(Enige 3 x 1)

Onthou LU 12.2.3

- 3.2 3.2.1 1. Mode bykomstighede is **kenmerkende items**✓ wat meestal deur dames, maar ook mans gebruik word✓ om detail en styl/kleur/interessantheid aan die uitrusting te verleen. ✓
2. Iets wat saam met 'n uitrusting gedra✓ word om dit te **beklemtoon** of **interessant** te maak. ✓ (2)

Onthou LU 12.2.4

- 3.2.2 1. Dra 'n **baadjie** of **bolero/serp/pashmina/trui/bloes/lyfkouse (leggings)**✓ met die rok sodat dit **nie so baie ontblotend is nie**. ✓
2. Dra **informele skoene**✓ om die uitrusting **informeel te laat vertoon**. ✓
3. Dra **informele/minder bykomstighede** ✓om 'n **minder formele indruk** te skep. ✓
4. Verander die **haarstyl**✓ om **minder formeel** te wees. ✓
(Enige 2 x 2) (4)

Toepassing LU 12.2.3

- 3.3 3.3.1 1. Dit is 'n **geregistreerde naam** wat aan 'n **spesifieke groep produkte** gegee word en mag slegs deur die vervaardiger of geaffilieerde kleinhandelaar gebruik word. ✓
2. Dit bestaan uit drie elemente nl die **naam, slagspreuk en logo**.✓
3. Dit is 'n naam wat **sekere produkte** van ander soortgelyke produkte **onderskei**. (2)
(1 x 2)

Onthou LU 12.2.4

- 3.3.2
1. Jong volwassenes **stel eise** aan hul ouers✓ en ouers **spandeer meer** geld as wat hul begrotings toelaat✓ en **spandeer meer** om spesiale handelsname te koop – kan lei tot finansiële probleme/rekenings ✓
 2. Handelsname verteenwoordig die **nuutste modes**✓ en is geneig om **duur te wees**. ✓
 3. **Die lae-inkomste verbruikers wat nie handelsname kan bekostig nie**✓ word ingeloop wanneer hulle **nagemaakte items** koop wat swak kwaliteit is. ✓
 4. As 'n persoon eers **handelsnaam-klere gedra** het, ✓voel hy/sy verplig om die portuurgroep se standaard te handhaaf en dit kos geld. ✓ (6)
 5. Sommige gesinslede kan van **noodsaaklikhede**✓ **ontneem** word. ✓ (3 x 2)

Begrip LU 12.2.4

- 3.3.3
1. Redeneringsvermoë✓
 2. Passie✓
 3. 'n Baie goeie kennis van tekstiele en kledingkonstruksie✓
 4. Die vermoë om nuwe modeneigings te identifiseer✓
 5. Kreatiwiteit✓
 6. Oorredingsvermoë✓ (3)
 7. Om die teikenmark en die behoeftes te identifiseer✓
(Enige 3 x 1)

Toepassing LU12.2.4

- 3.3.4
1. **Dinamies:** Moet verstaan dat sommige style **vinnig verander**✓ en ander **nie gou verander** nie. ✓
 2. **Snelbewegend:** Daar is 'n **wye verskeidenheid smake** vir verskillende verbruikers ✓ wat deur **mode verandering beïnvloed word**. ✓
 3. **Uitsonderlike standarde:** Kennis van **eksklusiwiteit/styl**✓ in modes om **verbruikers met hoë standarde/smaak/klas** te lok. ✓
 4. **Kreatiewe uitdrukking:** Die benodig iemand met 'n **oog vir mode** ✓ wat **kreatief** is ten opsigte van styl en kleding ✓
 5. **Uitsonderlike mode-ontwerp:** Mode style word meestal in die **werksomgewing** gesien✓ omdat **individue verskillende style dra**. ✓ (6)
(Enige toepaslike antwoord) (3 x 2)

Toepassing LU 12.2.3

3.4 3.4.1 (a) Politieke faktore

1. 'n Land se beleid kan die beweging van style van ander lande **beperk** deur doeane belasting op ingevoerde klere te hef. ✓
2. **Wetgewing verhoed** dat mense **naak** in die openbaar verskyn✓/bewaringswet verbied die gebruik van velle en pels
3. van bedreigde spesies.
Politieke verhoudings met lande affekteer die handel tussen hulle – as die verhouding goed is sal handel toeneem (3)
4. en andersom. ✓

Onthou LU 12.2.4

(b) Ekonomie:

1. **Resessie, depressie, inflasie, armoede/beskikbare krediet versnel of vertraag** mode veranderinge. ✓
2. Mode word gemik na die wat beheer het oor die **koopkrag** van die nasie. ✓/**demografie**
3. Modeverandering vind **vinnig** plaas as mense **geld** het om op modes te spandeer. ✓
4. Modeverandering vind **stadig** plaas as mense **min geld** het om klere te koop. ✓ (3)
5. **Beperkte hulpmiddels** sal modeverandering **vertraag**.

Onthou LU 12.2.4

- 3.4.2
1. "beskikbare mode-neigings" ✓ – Suid-Afrikaanse verbruikers is **mode-bewus** ✓ sodat hulle **modern en byderwets** kan voorkom✓
 2. "elegansie is 'n denkwys" ✓ – sommige verbruikers **dra modes** om 'n **stelling oor hulle leefstyl** te maak – dit sal weerspieël of hulle **konservatief, klassiek, professioneel modern of in opstand is**. ✓
 3. "'n spieëlbeeld van die tyd waarin ons leef✓ - dit **verander** met die tyd, is seisoenaal, spesiale jaarlikse gebeurtenisse bv Durban July/Grand Prix. Modeverandering **vind vinnig plaas**. ✓
 4. "nooit staties nie ✓ - **spesiale klere** word spesiaal vir werksonderhoude gekoop. ✓
 5. "mode antisipeer" ✓ Die winkel **voer** 'n verskeidenheid handelsname van ander lande **in** wat aanleiding gee dat modes **vinnig verander** ✓
 6. " 'n spieëlbeeld van die tyd waarin ons leef" ✓ **gemak** is belangrik daarom is klere wat **maklik is om te versorg**, ideaal ✓
 7. "'n vertolking van die toekoms" ✓ - **verbeterde tegnologie/ingevoerde** tekstiele maak uitstekende mode-ontwerp moontlik✓ (4 x 2) (8)
- (Enige toepaslike antwoord)

Evaluering LU 12.2.4

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: BEHUISING EN SAGTE MEUBLEMENT**VRAAG 4**

- 4.1 4.1.1 **Deeltitel/gedeeltelike eienaarskap/meenthuis/kondominium✓**
1. **Medium of hoë digtheid behuising** eenhede is in individuele besit, ✓ maar daar is gemeenskaplike areas✓ bv die swembad, tuin.
 2. 'n Groepsbehuisingeskema/**woonstel** ✓ in 'n woonstelblok waar eenhede **individueel besit** word, **gemeenskaplike areas bv tuin en swembad**✓
- Onthou LU 12.2.5** (3)
- 4.1.2 **Huur✓**
1. **(Geen eienaarskap)** Wanneer 'n persoon kies om nie 'n huis te koop nie kan 'n huis gehuur word✓ en betaal maandeliks paaimente soos op die advertensie verskyn (R8 000 per maand) ✓
- Onthou LU 12.2.5** (3)
- 4.1.3 **Voltitel-eienaarskap/enkeltitel/eiendomstitel✓**
1. **'n Persoon koop** 'n huis op 'n erf✓ - hy/sy is die eienaar. ✓ Die eienaar kan die eiendom as kollateraal gebruik indien nodig.
- Onthou LU 12.2.5** (3)
- 4.2 4.2.1 **Oordragkoste/Hereregte: belasting wat betaal moet✓ word voordat die nuwe huis op die nuwe eienaar se naam✓ geregistreer kan word. ✓Die oordragsfooie word bepaal deur die aankoopprys. ✓ Dit word deur die regering gereguleer. ✓ Dit word deur 'n akte prokureur gedoen. ✓ Dit is nie deel van die koopprys nie ✓**
- Dit sluit in:
1. Oordragkoste✓
 2. Diverse✓
 3. Aktekantoorfooie✓
 4. Voorsiening vir munisipale fooie✓
 5. Belasting op toegevoegde waarde✓/belasting/betaling aan SARS
 6. Waardasie fooie/inspeksiefooie
 7. Aanvangsfooie
 8. Administrasiefooie
- (6)

OF

- 4.2.2 **Verbandkostas: dit word aan die prokureur betaal✓ vir die opstel ✓ en registrasie van die lening. ✓** Dit is 'n aanvangsfooie wat aan die bank betaal word voordat die lening toegestaan word, ✓ word bepaal deur die grootte van die lening. ✓ Gewoonlik 10% van die aankoopprys. ✓

Die koses sluit in:

1. Leningfooie/verbandpaaimente
2. Seëlbelasting✓
3. Diverse en belasting op toegevoegde waarde
4. Bankinisiassiefooie ✓
5. Bankadministrasiefooie✓
6. Tussentydse rente/rente (voorlopige koerse) ✓
7. Verbandversekering
8. Huiseienaarsversekering
9. Kansellasiekostas

(Enige 6)

(6)

Begrip LU 12.2.5

- 4.3
1. Die **verkoper verskaf nie al die detail** van die bank wat die bestaande lening houer is nie✓
 2. Inligting in verband met die uitstaande munisipale fooie word **vertraag/vrywaringssertifikaat** word **vertraag**. ✓
 3. **Vertraging in die verskaffing van die waarborg**✓
 4. **Koper betaal nie die oordragskostas betyds nie**. ✓
 5. **Die verkoper versuim om die oordrag en lening dokumente te teken**. ✓
 6. Die **koper of verkoper** verskaf nie hul **persoonlik inligting** nie
 7. Die **huidige leninghouer verskaf** nie die **kansellasiesyfers en titellakte** aan die prokureur nie. ✓
 8. **Koper betaal nie die deposito nie** ✓
 9. Die koper verskaf **nie inkomstedokumente** nie en voldoen nie aan die **bank se vereistes** nie ✓
 10. **Waardasie van eiendom nie gedoen nie**.

(6)

Toepassing LU 12.2.5

4.4 **Elektrisiteit**

1. **Skakel ligte af** in kamers wat nie gebruik word nie. ✓
2. **Kook net genoeg water** in plaas van om die ketel vol te maak.✓
3. Maak baie **kos gaar en vries** dit om later te gebruik.✓
4. **Herverhit net genoeg kos** om te eet dit bespaar krag. ✓
5. **Skakel geiser af** wanneer niemand warm water nodig het nie – bespaar krag.✓
6. **Skakel alle toebehore af** as dit nie in gebruik is nie – spaar krag. ✓
7. **Gebruik energie-besparende gloeilampe** en toestelle ('gadgets') - spaar krag✓
8. Gebruik 'n **drukkoker/mikrogolfoond** – spaar krag.✓

(Any relevant 6 answers)

(Enige 6)

(6)

Toepassing LU 12.3.4

4.5	4.5.1	1. Papier✓ 2. Plastiek✓ 3. Karton✓ 4. Blikkies✓ 5. Bottels✓ 6. Organiese afval✓ 7. Tru-ligte van motor✓ 8. Enige aanvaarbare voorbeeld	(Enige 3)	(3)
		Onthou LU 12.2.7		
	4.5.2	1. Gasse van verrottende produkte besoedel die lug en kan giftig wees✓. 2. Giftige stowwe gaan in die grond in en plante wat daarin groei kan die gifstowwe opneem en skadelik wees vir menslike en dierlike gesondheid/veroorzaak siektes/negatiewe impak op ekonomie. ✓ 3. Afvalmateriaal neem baie waardevolle grond in beslag wat vir landbou doeleindes/paaie gebruik kon word. ✓ 4. Afval is onooglik ✓ en doen afbreuk aan die natuurskoon✓ 5. Plastieksakkies wat rondlê kan deur diere geëet word en hulle sal doodgaan – geldelike verlies. ✓ 6. As daar nie genoeg stortingsterreine is nie bemoeilik dit die sortering van nie-organiese afval ✓ en sal dit nie koste-effektief wees om afval te herwin nie. ✓ 7. Besoedeling hou 'n bedreiging in vir ons vleilande en het 'n negatiewe effek op die erfenis-gebiede. ✓ (Enige toepaslike antwoord)		
		Evaluering LU 12.3.1	(5 x 2)	(10)
TOTAAL AFDELING D:				40

AFDELING E: TEORIE VAN PRODUKSIE EN BEMARKING VAN VOEDSEL, KLEDING EN SAGTE MEUBLEMENT**VRAAG 5**

- 5.1 5.1.1 (a) SAID – Suid-Afrikaanse Inkomstediens✓ (1)
- (b) BTW – Belasting op toegevoegde waarde (1)
- (c) LBS – Lopende Betaalstelsel (1)
- Onthou LU 12.1.2**

- 5.2 1. Dra by tot die rykdom/ekonomie van die land.✓
2. Belasting word gebruik om openbare dienste bv gesondheid, sekuriteit ens te verskaf. ✓
3. Om die wet te gehoorsaam/belastingverantwoordelikhede na te kom✓
4. Om ekonomiese dienste bv landbou/munbou en industrieë te bevorder✓.
- (3)
- Begrip LU 12.1.2**

- 5.3 5.3.1 **Prysbepaling**
1. 'n Strategie om die **prys te bepaal** ✓ vir 'n produk deur al die **produksiekostes**✓ en die wins in te sluit.✓. (3)

- 5.3.2 **Promosie**
1. 'n **Deel** van die bemarkingsproses✓ wat die **verkoop van die produk** kan verseker✓ of die voornemende koper kan beïnvloed om die produk te koop. ✓
2. 'n **Strategie** ✓ om mense **bewus te maak van die produk.** ✓✓ (3)
- Onthou LU 12.4.2**

- 5.4 5.4.1 **Produksie skedules**
1. Dui die rigting van die **produksielyn** aan/doelwitte bereik✓
2. Dui alle **spersdatums** aan✓ vir die stappe wat volg
3. Dui plekke aan waar **kwaliteitbeheer** toegepas sal word✓
4. Verseker **goeie bestuur** tydens produksie/verhoogde
5. produktiwiteit✓
6. Verseker dat produkte **betyds afgelewer** sal word. ✓
- Dui aan **hoeveel werkers** benodig word. ✓
- Onthou LU 12.4.1** (Enige 4) (4)

5.4.2 **Deurlopende opleiding van personeel**

1. Deurlopend opleiding verseker dat werkers **kennis en vaardigheid** sal hê om die verwagte werk te doen. ✓
2. **Vermorsing** tydens en na produksie word uitgeskakel. ✓
3. Verseker die **volhoubare voorsiening** van **produkte/besigheid** ✓
4. Verminder die **swak gebruik** van toerusting wat baie **kostes** kan meebring ✓
5. Die **werkers weet** wat die maatskappy van hulle **verwag**. ✓
6. **Verseker volhoubaarheid** as produkte **voldoen aan die vereistes**. ✓ t.o.v. die kwaliteit. (Enige 4)

Onthou LU 12.4.15.5 5.5.1 **Werkloosheidsversekeringsfonds**

1. **Korttermyn/tydelike** verligting as werkers nie werk nie. ✓
2. Indien werkers oortollig verklaar word of as gevolg van siekte swangerskap hul **werk verloor**, kan hul geld eis indien hulle
3. steeds werk soek. ✓
Die afhanklikes kan van die fonds **eis** as die **broodwinner gesterf het**, indien hy/sy tot die fonds bygedra het. ✓

Begrip LU 12.4.2

(3)

- 5.5.2
1. Wetlike verskille tussen werkgewer en werknemer kan deur die KVBA opgelos word as dit **klagtes** onder hul aandag gebring word. ✓
 2. KVBA is 'n **onafhanklike liggaam** ✓ wat **probleme oplos** teen minimale fooie wat werkers kan bekostig ✓
 3. Geskille word **buite die hof** beslis ✓
 4. Die KVBA sal dikwels die **werknemer bevoordeel** omdat besighede dikwels nie rekords hou nie. ✓

Begrip LU 12.4.2

(4)

- 5.6
1. Die verpakking sal **beter kwaliteit** wees as die produk. ✓
 2. Sy voel dit **is oneties** ✓ **valse voorwendsels is misleidend**, ✓
 3. Die verpakking sal **nie die kwaliteit** van die produk **verbeter nie**. ✓
 4. **Kliente sal dalk nie weer terugkeer nie** as die kwaliteit swak is nie. ✓
 5. Die werknemer **handhaaf die standaarde** van die maatskappy ✓
- Toepassing LU 12.4.2** (Enige 3) (3)
- 5.7
1. Maak seker dat werkers **vaardigheid en kennis** het deur **deurlopende opleiding** ✓ sodat **kwaliteit volgehou** kan word ✓
 2. Gebruik **goeie kwaliteit** rou **bestanddele** want dit verseker **goeie kwaliteit produkte** ✓
 3. Hou by **spesifikasies en korrekte metodes** ✓ tydens **produksie** ✓ / Met die oog op die teikenmark ✓ kan mens seker maak dat die **produk aan hulle vereistes voldoen**. ✓
 4. As al die **werkers die produksieplan ken en volg**, sal **kwaliteit**
 5. produkte gelewer word. ✓
Kwaliteitbeheermaatreëls/inspeksie moet vroegtydig bepaal word
 6. sodat dit tydens en na produksie **toegepas kan word**. ✓
 7. **Masjiene** moet in goeie werkende toestand wees ✓ om **beskadiging van produkte te voorkom**. ✓
- Evaluering LU 12.4.2** (5 x 2) (10)
- TOTAAL AFDELING E: 40**
GROOTTOTAAL: 200